

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

ajánlása

az egészségügyi dokumentációk kiadása során felmerülő költségek viseléséről

I. Az ajánlás kibocsátásának körülményei

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) számos beadvány érkezett azzal a rendszeresen visszatérő kérdéssel kapcsolatban, hogy az egészségügyi szolgáltatóknál keletkezett egészségügyi dokumentációk¹ kiadása során mekkora összegű másolási költség számítható fel.

Jogszabály nem szabályozza, hogy az egészségügyi szolgáltatóknak² mekkora összegű költséget kell felszámolnia, amennyiben a beteg vagy az egyéb jogosult kéri az egészségügyi dokumentáció kiadását. Mind az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.), mind az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) csak utal arra – az alábbiak szerint –, hogy az egészségügyi dokumentációk kiadása során másolási költség számolható fel, annak összege azonban nem rendezett a jogszabályokban.

Az egészségügyi dokumentáció megismeréséhez való jog főszabály szerint a beteg joga, valamint az Eütv. 24. § (2) bekezdése szerint az egészségügyi dokumentációban szereplő adattal a beteg rendelkezik.

Hasonlóan az Eüak. 7. § (3) bekezdése szerint is az érintett, valamint az egyéb jogosultak az érintettre vonatkozóan az egészségügyi dokumentációba betekinhetnek, valamint azokról – saját költséjükre – másolatot kaphatnak.

A személyes adatok védelméhez való jog érvényesülését az Alaptörvény VI. cikke és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

¹ Eütv. 3. § p) pont szerint: „egészségügyi dokumentáció: az egészségügyi szolgáltatás során az egészségügyi dolgozó tudomására jutó, a beteg kezelésével kapcsolatos egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától.”

Eüak. 3. § e) pont szerint: „egészségügyi dokumentáció: a gyógykezelés során a betegellátó tudomására jutott egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától.”

² Eütv. 3. § f) pontja értelmében: „Az egészségügyi szolgáltató: a tulajdoni formától és fenntartótól függetlenül minden, egészségügyi szolgáltatás nyújtására és az egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedély alapján jogosult egyéni egészségügyi vállalkozó, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet.”

(a továbbiakban: Infotv.) értelmében a Hatóság ellenőrzi, az egészségügyi szolgáltatók adatkezelésének megítélése a Hatóság feladat- és hatáskörébe tartozik.

A Hatóság a hozzá érkező bejelentések alapján indított vizsgálati eljárások során azt tapasztalta, hogy az egészségügyi intézmények, mint egészségügyi szolgáltatók belső szabályzataikban határozzák meg az egészségügyi dokumentációk másolási költségeit, amelyek nem egységesek, tekintettel a szabályozás hiányára, hanem intézményenként eltérőek, és igen különböző – esetenként meglehetősen magas – költségeket határoznak meg. Ennek az az oka, hogy nincs egy egységes jogszabály, amely az egészségügyi szolgáltatók másolással kapcsolatban felmerülő díjait pontosan meghatározná.

Az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ (a továbbiakban: OBDK) ajánlást fogalmazott meg az egészségügyi dokumentáció másolási költségeinek meghatározásáról.³ Eszerint az egészségügyi szolgáltatók többletkölségként egyszeri ügyintézési díjat, vagy irattári kikérésért térítési díjat, vagy postaköltséget számítanak fel. Az OBDK az ajánlásában kifejtette, hogy az egészségügyi intézmények belső szabályzataikban az egészségügyi dokumentáció részét képező, különböző egészségügyi dokumentumokhoz más-más összegű másolási díjat számítanak fel, „*így egységes gyakorlat ezen a téren sem érvényesül.*”

A Hatóság álláspontja szerint jogbiztonsági szempontból nem megfelelő gyakorlat, ha az egészségügyi szolgáltatók eltérő feltételekkel gyakorolják az egészségügyi dokumentáció kiadására vonatkozó kötelezettségüket.

Számos országban jogszabályban rendezik ezt a kérdést, és ezt tartja kívánatosnak a Hatóság a magyar gyakorlatot illetően is.

A fentiekre tekintettel az Infotv. 38. § (4) bekezdés c) pontjában biztosított lehetőséggel élve a Hatóság az alábbi ajánlást bocsátja ki az egészségügyi intézmények egészségügyi dokumentációk kiadása során felmerülő költségek viselésével kapcsolatban, az egységes és átlátható gyakorlat kialakítása érdekében.

II. A Hatóság álláspontja

1. Érintetti jogok biztosítása és az alkalmazandó jog

A) Az Infotv. 3. § 3. b) pontja szerint az egészségi állapotra vonatkozó adat különleges adat.

³Az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ az egészségügyi dokumentáció másolási költségeinek meghatározásáról szóló ajánlása (a továbbiakban: OBDK ajánlás) 2. pontja szerint: „Az OBDK – a fent említett gyakorlatra tekintettel – a betegjogi képviselők útján felmérte az egyes fekvőbeteg-intézmények jelenleg, az egészségügyi dokumentációról való másolat készítésének díjaira vonatkozó előírásait. A felmérés eredményeként megállapításra került, hogy nagyon nagy az eltérés annak vonatkozásában, hogy az egyes intézmények az egészségügyi dokumentáció másolatáért, valamint a másolatot tartalmazó CD/DVD felvételek kiadásáért milyen mértékű másolási díjat számolnak fel. Az eltérést jól példázza, hogy a másolásért megállapított legalacsonyabb díj egy A/4-es oldal tekintetében 5.-Ft, míg a legdrágább 1.000.-Ft.”

Az adatalanyt az Infotv.14. §-a alapján megilleti a tájékoztatáshoz való jog, továbbá az Infotv. 15. §-a részletezi az adatkezelő érintett kérelmére történő tájékoztatási kötelezettségét.⁴

B) Tekintettel arra, hogy az egészségügyi adatkezelésre, mint szektorális adatkezelésre speciális ágazati jogszabályok vonatkoznak, ezért az azokban szereplő szabályokat kell megfelelően alkalmazni az egészségügyi dokumentációk megismerésével kapcsolatban.

A beteget az Eütv. 24.§-a értelmében megilleti az a jog, hogy a rá vonatkozó egészségügyi dokumentációba betekintsen, valamint azokról saját költségére másolatot kapjon.

Az egészségügyi szolgáltatót dokumentációs kötelezettség terheli, és az egészségügyi dokumentációt úgy kell vezetni, hogy az a valóságnak megfelelően tükrözze az ellátás folyamatát [Eütv. 136. § (1) bekezdés].

Az egészségügyi dokumentáció meglehetősen széles fogalmával kapcsolatban az Eütv. (136. §) és az Eüak. is tartalmaz rendelkezéseket.

Több résztevékenységből álló, összefüggő ellátási folyamat végén vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást követően zárójelentésként írásbeli összefoglaló jelentést kell készíteni és azt a betegnek át kell adni.

Az Eütv. 24. § (2) bekezdése mondja ki: *„Az egészségügyi dokumentációval az egészségügyi szolgáltató, az abban szereplő adattal a beteg rendelkezik.”*

A beteg jogosult – mind az Eüak. 7. § (3) bekezdése, mind az Eütv. 24.§ (3) c) pontja alapján – az egészségügyi dokumentációba betekinteni, valamint azokról kivonatot vagy másolatot készíteni vagy saját költségére másolatot kapni, továbbá az e) pont alapján egészségügyi adatairól indokolt célra – saját költségére – összefoglaló vagy kivonatos írásos véleményt kapni.

Mind az Eütv. 24. § (6)-(11) bekezdései, mind az Eüak. 7. § (4)-(7) bekezdései értelmében nem csak az érintett – azaz a beteg – hanem a fenti jogszabályokban meghatározott esetekben, a jogszabályokban megjelölt személyek is – így a beteg által írásban felhatalmazott személy; cselekvőképes beteg esetén közokiratban, teljes bizonyító erejű magánokiratban, továbbá két tanú együttes jelenlétében megtett nyilatkozattal megnevezett személy; törvényes képviselő, házastárs, egyeneságbeli rokon; testvér, élettárs – gyakorolhatják a beteget megillető egészségügyi dokumentáció megismerésének jogát, valamint azt a jogot, hogy az egészségügyi dokumentációkról saját költségükre másolatot kapjanak.

Az Alaptörvény I. cikke szerint az alapvető jogok védelme az állam elsőrendű kötelezettsége, így amennyiben mérlegelni kell az egészségügyi intézmények költségvetési bevételi érdekét, és ezzel szemben az érintett tájékoztatásának feltételeit, akkor a költségtérítés szempontjainak meghatározásakor nem a piaci viszonyok az irányadók, hanem a lehetséges költségelemeket kell megszorítóan értelmezni. A Hatóság és korábban az adatvédelmi biztos következetes gyakorlata szerint is a dokumentumokról készített másolási költség fogalma szűken értelmezendő.

⁴ Infotv. 15. § (1) bekezdése szerint: *„Az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az érintett általa kezelt, illetve az általa megbízott adatfeldolgozó által feldolgozott adatairól, azok forrásáról, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról, az adatfeldolgozó nevéről, címéről és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, az adatvédelmi incidens körülményeiről, hatásairól és az elhárításra megtett intézkedésekről, továbbá – az érintett személyes adatainak továbbítása esetén – az adattovábbítás jogalapjáról és címzettjéről.”*

Az egészségügyi adatok megismeréséhez való jog maradéktalan érvényesülése érdekében csak a másoláshoz szorosan kapcsolódó „anyagköltségek” számolhatók fel, és az egészségügyi intézményeknél a másolási díj összegeként alkalmazott szokásos piaci árat kell alapul venni, azonban az illetékköltségek is irányadóak lehetnek. Ebben az esetben a bírói gyakorlatban is képviselt álláspont szerint az általános piaci ár tekinthető irányadónak.⁵

Az OBDK ajánlása az önköltségre⁶ vonatkozó javaslatot tartalmaz. A Hatóság álláspontja szerint az önköltségbe az anyagköltség, technikai költség és a munkavégzés költsége – abban az esetben, ha az adatigénylés teljesítése a munkaerőforrás nagymértékű igénybevételével jár – számítható be, azonban irattári kikeresési díj, illetve ügyviteli díj és egyéb díjfajták nem számíthatók fel. Nem fizettethető meg az adatigénylővel például az ügyintéző munkabére, a felhasznált energia, valamint a költségtérítés amortizációs elemeket sem tartalmazhat.

Ellenben az adathordozó (CD vagy DVD) anyagköltsége szükségképpen előálló olyan költség, amelyeknek a megállapítására az egészségügyi szolgáltató egyértelműen jogosult.

Amennyiben az adatigénylő a kért adatok szolgáltatásának teljesítését elektronikus úton igényli az egészségügyi szolgáltatótól, úgy nem állapítható meg költségtérítés, valamint abban az esetben sem, ha az adatigénylő bocsát rendelkezésre adathordozót (CD vagy DVD).

A költségtérítés megállapítása szempontjából kiemelt jelentősége van annak, hogy az adatigénylés mekkora adatkörre irányul. Jelentős terjedelmű adatigénylés esetében azonban indokolt lehet, hogy az adatkezelő ne csupán a papír alapú, hanem az elektronikus másolat készítéséért is díjat számoljon fel. Azonban néhány oldalas dokumentumról költségtérítés nélkül vagy minimális költségtérítés megállapításával készíthet másolatot az adatigénylés teljesítésére kötelezett szerv.

A Hatóság álláspontja szerint nem indokolt az egészségügyi szolgáltatónak másolásért költséget felszámolnia, amennyiben csupán néhány oldalnyi egészségügyi dokumentáció másolását kérik.

Tehát a Hatóság álláspontja szerint a költségtérítés nem lehet túlzott mértékű, ellenkező esetben az az érintett tájékoztatáshoz való jogának korlátja lehet. A tájékoztatáshoz kért nagyobb összeg eltántoríthatja az adatalanyokat attól, hogy a törvényben biztosított jogukkal éljenek.

A költségtérítés összegének megállapítása azért is bír jelentőséggel, mert mind a betegek, mind az egészségügyi szolgáltatók előre tudnak számolni a díjfizetési kötelezettség mértékével. Jobbiztonsági és adatvédelmi szempontból indokolt, hogy a költségek, díjak szabályozása jogszabályban legyen rendezve, és ne egy nem kötelező érvényű ajánlásban.

⁵ A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 10.P.87.319/2012/4. ügyiratszámú, 2012. május 9-én kelt ítéletében 9 Ft/oldalankénti szkennelési költség figyelembevételével állapította meg a jelentős terjedelmű adatigénylés teljesítéséért fizetendő költségtérítés összegét.

⁶ OBDK ajánlása 5.pontja szerint:”Az egységes gyakorlat megteremtésének garanciális alapja az egészségügyi intézmények által a betegdokumentáció másolásáért előírt alapidj vagy egyszeri ügyintézési díj, az irattári kikeresési díj, illetve az egyéb hasonló jellegű kezelési költségek önköltség mértékébe történő beépítése. Az OBDK így javasolja a másolási díjak oly módon történő kialakítását – mind papíralapú, mind elektronikus másolatok esetén –, hogy azok a másolatkészítéshez kapcsolódó minden esetlegesen felmerülő költséget magukba foglaljanak, és így előírt díjakon túl a szolgáltatók már további összegeket ne számítsanak fel a kérelmező részére.”

III. Ajánlás

1. A Hatóság az Emberi Erőforrások Minisztere számára az alábbi ajánlást fogalmazza meg:

A Hatóság jogszabály megalkotását javasolja az egészségügyi dokumentáció másolásával kapcsolatban felmerülő költségek viseléséről, díjáról, amely alapján az egészségügyi szolgáltatók egységes díjszabályzatot tudnak kialakítani.

A vonatkozó jogszabály megalkotása során mérlegelni kell, hogy az egészségügyi dokumentációk másolása során felmerülő költség díjszabályzatának kialakításakor az egészségügyi szolgáltatók mekkora összegű anyagköltséget, munkabért, felhasznált energia költséget számíthatnak fel, oly módon, hogy az előírt díjakon túl az egészségügyi szolgáltatók már további összegeket ne számítsanak fel a kérelmező részére.

A Hatóság javaslata szerint az önköltségbe az anyag költség, technikai költség és a munkavégzés költsége abban az esetben, ha az adatigénylés teljesítése a munkaerőforrás nagy mértékű igénybevételével jár számítható be, azonban irattári kikeresési díj, illetve ügyviteli díj nem számítható fel. A Hatóság álláspontja szerint nem fizettetendő meg az adatigénylővel például az ügyintéző munkabére, a felhasznált energia, valamint a költségtérítés amortizációs elemeket sem tartalmazhat. A Hatóság az olyan egyéb díjak, nyereségek felszámításával sem ért egyet, amelyek az egészségügyi szolgáltatók részére vagyoni nyereség elérését eredményezik az egészségügyi dokumentumokról készített másolás díjának megállapítása során.

A Hatóság az egyes ügyek során szerzett tapasztalatait kész megosztani az Emberi Erőforrások Miniszterével.

2. Az egészségügyi intézmények részére a Hatóság az alábbi ajánlást fogalmazza meg:

A jogi szabályozás megalkotásáig a Hatóság az egészségügyi intézményeknek javasolja, hogy ezen ajánlásban megfogalmazott szabályokat alapul véve állapítsák meg az egészségügyi dokumentációk kiadása során felmerülő költségeket.

Budapest, 2015. december 30.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár